TÜRKPA
PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF TURKIC STATES

ТҮРКІ МЕМЛЕКЕТТЕРІНІҢ ПАРЛАМЕНТТІК АССАМБЛЕЯСЫ

ҚОРШАҒАН ОРТА, ТАБИҒИ РЕСУРСТАР ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИССИЯ

ТОҒЫЗЫНШЫ ОТЫРЫС

2024 жылғы 27 мамыр

онлайн

ЕСЕП

“ТҮРКПА-ҒА МҮШЕ МЕМЛЕКЕТТЕРДЕ МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ”

КІРІСПЕ

Түркия Республикасының Анкара қаласында өткен ТҮРКПА-ның 12-ші пленарлық отырысында қабылданған Хатшылықтың 2024 жылға арналған іс-шаралар жоспарына және ТҮРКПА-ның 2023-2028 жылдарға арналған Стратегиялық жол картасына сәйкес тоғызыншы отырыстың күн тәртібінің негізгі мәселесі болып «ТҮРКПА-ға мүше мемлекеттерде медициналық қалдықтарды басқару» атты тақырыбын қолға алу туралы шешім қабылданды.

Медициналық қалдықтарды басқару – күрделі жаһандық проблема болып табылады. Экономикалық даму деңгейі жоғары, денсаулыққа салынған мемлекеттік инвестициялары жоғары және өмір сүру ұзақтығы жоғары елдерде денсаулық сақтау мекемелері медициналық қалдықтарды көбірек шығарады. Керісінше, жұқпалы аурулардың таралуынан зардап шегетін экономикасы төмен дамыған елдерде мұндай қалдықтар жиналмауы немесе дұрыс есепке алынбауы мүмкін. ТҮРКПА-ға мүше мемлекеттер де бұл мәселеге ерекше мән берді.

Қазіргі әлемде медициналық мекемелер санының және медициналық көмек көлемінің ұлғаюымен медициналық қалдықтарды басқару және кәдеге жарату мәселесі өзекті және маңызды болып отыр. Осыған байланысты денсаулық сақтау қалдықтарын басқару саласындағы құқықтық база ерекше маңызға ие. Осы мәселені қарастыру және тиісті шешім табу ТҮРКПА-ға мүше мемлекеттерде барлық шешілмеген маңызды мәселелерге ықпал етеді.

Сау қоршаған ортаға деген құқық медициналық қалдықтарды нашар басқару арқылы айқын түрде бұзылады. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ) 1979 жылы алғаш рет медициналық қалдықтарды қауіпті санат ретінде таныды және оны өңдеу және басқару бойынша мамандандырылған қызметтерді шақырды. Соңғы уақытта, 1992 жылы Базель Конвенциясы медициналық қалдықтарды басқарудың маңызды кезеңінен өтіп, қалдықтардың 45 түрлі түрін анықтады, олардың ішінде клиникалық қалдықтар бірінші орында тұрды. Қоршаған орта мен адам денсаулығына теріс әсер етудің алдын алу үшін медициналық қалдықтарды дұрыс өңдеу мен басқарудың маңыздылығын айта отырып, бұл шаралар қоршаған орта мен халықтың денсаулығын қорғаудағы маңызды қадамдар болды, халық денсаулығына, экологиялық және санитарлық жағдайына қауіп төндіретін инфекциялар, химиялық, радиоактивті және басқа да материалдар бар медициналық қалдықтар көлемінің жылдан-жылға ұлғаюына байланысты қоршаған орта мен адам денсаулығына тікелей әлеуетті қатердің ұлғаюын ескере отырып, осы салада қажетті шараларды қабылдау маңызды мәселелерді шешудің бірі болып табылады. Бүгінгі күні денсаулық сақтау жүйесінің алдында тұрған негізгі міндет жоғары сапалы және қолжетімді медициналық көмек көрсету болып қала береді. Заманауи медициналық құрал-жабдықтардың болуы озық медициналық технологияларды енгізумен қатар қызмет көрсету сапасын арттыруға оң әсерін тигізуде.

ДДСҰ мәліметтері бойынша денсаулық сақтау тәжірибесінен пайда болатын биомедициналық қалдықтардың шамамен 15% адам денсаулығына да, қоршаған ортаға да қауіп төндіреді. Мұндай қалдықтарға халық арасында жаппай улануды тудыруы мүмкін және қоршаған ортаның ұзақ мерзімді ластануына ықпал ететін инфекциялық, химиялық немесе радиоактивті материалдар жатады.

1995 жылдың мамырында БҰҰ Қоршаған орта бағдарламасының Басқарушы Кеңесі химиялық заттардың тізімін халықаралық және

ұйымаралық бағалау процесін бастады, оның нәтижесінде алты жылдан кейін Тұрақты органикалық ластаушылар (ТОЛ) туралы Стокгольм Конвенциясы қабылданды. 2004 жылы күшіне енген және содан бері бірнеше рет қайта қаралған бұл Конвенция тізімдегі химиялық заттардың өндірісі мен таралуын жоюға немесе шектеуге бағытталған. «С» қосымшасы тұрақты ластаушы заттардың бір көзі ретінде медициналық қалдықтарды жағу қондырғыларын жариялады және «V» бөлімде ең жақсы экологиялық тәжірибеге қатысты ұсыныстарының арасында мынаған шақырды: *«Қалдықтарды жою жөніндегі жаңа нысандарын салу бойынша ұсыныстарды қарастыру кезінде ресурстарды қалпына келтіруді, қайта пайдалануды, қайта өңдеуді, қалдықтарды бөлуді және қалдықтарды аз шығаратын өнімдерді ілгерілетуді қоса алғанда, коммуналдық және медициналық қалдықтардың түзілуін барынша азайту іс-шаралары сияқты баламалы нұсқаларды ескеру қажет. Бұл тәсілге сәйкес қоғамдық денсаулыққа қатысты мәселелер мұқият қарастырылуы керек»* (ЮНЕП, 2017 ж., 63 б.)

Медициналық қалдықтарды дұрыс пайдаланбау халықты жұқпалы ауру қаупіне ұшыратады. Бір рет қолданылатын шприцтерді, тамызғыштарды және таңғыштарды дезинфекциялау режимін бұзу салдарынан медициналық мекемелердің қоқыс контейнерлеріне дезинфекцияланбаған қалдықтар жиі тасталады, бұл кейіннен әртүрлі инфекциялардың пайда болу және таралу қаупін тудырады.

Есепте ТҮРКПА-ға мүше мемлекеттер арасындағы медициналық қалдықтарды басқаруды жетілдіру саласындағы болашақ ынтымақтастықтың басымдықтары мен мүше мемлекеттердегі алаңдаушылық мәселелеріне баса назар аударылады. Бұл бағыттағы жұмыс үздіксіз жүргізілуі керек, өйткені ғылым дамып, жаңа технологиялар пайда болып, жағдай өзгеріп жатыр. Ал шешім қабылдаушылар бұл мәселенің басымдылығын көріп, түсінуі керек.

ӘЗЕРБАЙЖАН

Әзербайжанда медициналық қалдықтарды бақылау «Қалдықтар туралы» Әзербайжан Республикасының Заңына, «Медициналық қалдықтармен жұмыс істеуге қойылатын талаптар туралы» Әзербайжан Республикасы Министрлер Кабинетінің 2007 жылғы 28 желтоқсанда бекітілген № 213 қаулысына және «Қалалардың және басқа да тұрғын үй алаптарының аумағын санитарлық-гигиеналық және экологиялық

ережелерге сәйкес тазарту, тұрмыстық қалдықтарды уақытша сақтау, тұрақты тасымалдау және залалсыздандыру қағидалары туралы» Әзербайжан Республикасы Министрлер Кабинетінің 2005 жылғы 21 сәуірде бекітілген № 74 қаулысына сәйкес жүргізіледі.

Заңнамаға сәйкес медициналық қалдықтар 4 сыныпқа бөлінеді – A, B, C және D, оның ішінде B (әлеуетті инфекциялық науқастармен байланыста болған қалдықтар) және C (ерекше қауіпті жұқпалы науқастармен байланыста болған материалдар) кластары аса қауіпті қалдықтар болып табылады.

Короновирус (COVID-19) инфекциясына дейінгі кезеңде жүргізілген мониторингке сәйкес мемлекеттік және жекеменшік медициналық мекемелерде медициналық қалдықтарды өңдеуге қатысты талаптарды орындауда кемшіліктер болған. Осылайша, талапқа сәйкес көптеген мекемелерде қауіпті медициналық қалдықтарға арналған арнайы түрлі-түсті ыдыстар қойылмай, бұл салаға жауапты тұлға белгіленбеген. Өңірлерде жүргізілген мониторинг медициналық мекемелерде түзілетін қауіпті медициналық қалдықтардың жалпы қалдықтармен бірге тұрмыстық қалдықтар полигондарына тасымалданатынын көрсетті. Бірқатар жағдайларда медициналық мекемелерде медициналық қалдықтарды бөлек жинауға арналған арнайы контейнерлер қарастырылмаған, қалдықтарды есепке алу жүргізілмеген. Экология және табиғи ресурстар және денсаулық сақтау министрліктерінің бірлескен іс-қимылының нәтижесінде аталған кемшіліктерді жою шаралары қолға алынды.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, білім беру шараларын жүзеге асыру мақсатында жеке және мемлекеттік медициналық мекемелердің, жергілікті статистика басқармаларының, денсаулық сақтау басқармаларының, Баку, Сумгаит, Газах, Мингачевир, Губа, Ширван және басқа да өңір орталықтарындағы жергілікті атқарушы органдары жауапты құрылымдарының өкілдері жеке тұлғалар мен муниципалитеттердің қатысуымен медициналық қалдықтарды басқару бойынша семинарлар мен білім беру мониторингі өткізді.

Қазіргі әлеуметтік-экономикалық даму жағдайында медициналық мекемелер санының ұлғаюы, медициналық қызметтің жаңа түрлерін, әдістері мен құралдарын қолданудың кеңеюі медициналық қалдықтар көлемінің қарқынды өсуіне әкелді. Осылайша, медициналық қалдықтарды

басқаруды жетілдіру Әзербайжанның денсаулық сақтау саласының басым бағыттарының біріне айналды.

Осыған орай, Әзербайжанда Әзербайжан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі мен Денсаулық сақтау министрлігінің бірлескен бұйрығымен медициналық қалдықтарды басқаруды және залалсыздандыруды дамыту үшін елдегі медициналық қалдықтарды басқаруға қатысатын және осы салада бақылауды жүзеге асыратын мемлекеттік мекемелердің (органдардың) өкілдерінен тұратын жұмыс тобы құрылды.

Елде қалыптасқан медициналық қалдықтарды басқару саласындағы проблемаларды егжей-тегжейлі зерделеу және оларды шешу үшін қажетті шараларды жүзеге асыру бойынша жұмыс тобы қызметінің тиімділігі мен сапасын арттыру мақсатында медициналық қалдықтарды басқару саласындағы бақылау тетігін әзірлеу, осы саладағы заңнаманы жетілдіру, медициналық персоналдың білімі мен біліктілігін арттыру, қажетті инфрақұрылымды нығайту, бухгалтерлік есеп пен есептілікті ұйымдастыру, халықтың хабардарлығын арттыру және басқа салаларда мақсаттар қою, осы мақсатта бірлескен іс-шаралар жоспарын дайындау және іске асыру жоспарлануда.

Экология және табиғи ресурстар министрлігімен, Денсаулық сақтау министрлігімен және TABIB бірлесіп, Баку мен облыстардағы медициналық мекемелердегі медициналық қалдықтарды басқару саласындағы қазіргі жағдайды зерттеуге қатысты бірлескен Мониторинг жоспарлары бекітілді.

Елдің медициналық қалдықтармен жұмыс істеу (қалдықтарды жинау, уақытша сақтау және тасымалдау) жүйесіндегі медициналық мекемелердегі ағымдағы жағдайды зерделеуге байланысты ЮНИСЕФ бастамасымен 2022 жылдың қазан және желтоқсан айларында 24 медициналық мекеме және мониторинг жоспарларына негізделіп, Экология және табиғи ресурстар министрлігі, Денсаулық сақтау министрлігі және TABIB тиісті қызметкерлері 2023 жылдың тамыз және қыркүйек айларында 37 медициналық мекеме және 2024 жылдың қаңтарында 60 медициналық мекеме халықаралық сарапшылармен және Экология және табиғи ресурстар министрлігі, Денсаулық сақтау министрлігі және TABIB (Аймақтық медициналық басқармалар әкімшілігі) тиісті қызметкерлерімен мониторинг пен бағалау жүргізілді.

Бағалау нәтижелері бойынша медициналық қалдықтарды дұрыс сұрыптауда, медициналық қалдықтарды жинау бөлмелерін ұйымдастыруда және тасымалдауда, медициналық қызметкерлердің медициналық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы хабардарлық деңгейінде және Баку қаласы мен өңірлерде орналасқан көптеген медициналық мекемелердің медициналық қалдықтарды тіркеу мен есеп беруінде бірқатар кемшіліктер мен олқылықтар анықталды. Аталған проблемаларды жою үшін Жұмыс тобы, оның ішінде ЮНИСЕФ қолдауымен бірқатар шараларды жүзеге асырды.

Осылайша, медициналық қалдықтарды өңдеуде қолданылатын заманауи технологиялар туралы ақпарат алу үшін Жұмыс тобының мүшелері Өзбекстанға барып, сапар аясында медициналық қалдықтарды қауіпсіз басқару саласында жүзеге асырылатын шаралар, сондай-ақ мемлекеттік саясат туралы ақпарат алды. Халықаралық тәжірибеде қолданылатын медициналық қалдықтарды кәдеге жаратудың заманауи нысандары туралы ақпарат алу үшін ЮНИСЕФ бірнеше онлайн-кездесу ұйымдастырды. Сонымен қатар, медициналық қалдықтарды басқарудың қолданыстағы заңнамалық базасын қайта қарау және жетілдіру үшін жұмыс тобының тиісті мүшелерінен тұратын кіші жұмыс тобы құрылды.

Сонымен бірге, Әзербайжан Республикасы Министрлер Кабинетінің 2007 жылғы 28 желтоқсандағы «Медициналық қалдықтарды басқаруға қойылатын талаптарды бекіту туралы» №213 қаулысын Денсаулық сақтау министрлігі қайта қарап, қазіргі заманғы талаптарға сәйкес дайындалған шешімнің жаңа жобасы қазіргі уақытта тиісті мекемелермен келісу сатысында.

Қалдықтарды бастапқы генерациялау көзінде тиімді сұрыптау үшін қолданыстағы заңнамаға сәйкес медициналық қалдықтарды басқару туралы ақпараттық плакаттар дайындалып, медициналық мекемелерге орналастырылады. Сондай-ақ осы бағытта медициналық мекемелерде медициналық қалдықтарды басқару бойынша медициналық персоналдың білімі мен біліктілігін арттыру бойынша оқыту бағдарламасы дайындалды және қысқа мерзімде оқыту жоспарланған. Бұдан басқа, кезекті мониторинг кезінде медицина қызметкерлеріне әдістемелік көмек көрсету жоспарлануда.

Медициналық қалдықтарды басқаруға жауапты мекемелер мен денсаулық сақтау құрылымдары деңгейінде Денсаулық сақтау

министрлігімен қалдықтарды бақылау, қалдықтардың мөлшері мен құрамын дәл бақылау және бірнеше медициналық мекемелерде пилоттық жоба ретінде сынақтан өтіп жатқан электронды есеп беруді қамтамасыз ету үшін электронды мәліметтер базасы дайындалды.

Әзербайжан 2001 жылы Біріккен Ұлттар Ұйымының Трансшекаралық қозғалысы мен қауіпті қалдықтарды орналастыруды бақылау туралы Базель Конвенциясына қосылды және Әзербайжан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі Базель Конвенциясы бойынша уәкілетті орган ретінде тағайындалды. Конвенция бойынша міндеттемелерді орындау үшін «Қауіпті қалдықтарды өткізу» туралы ереже және «Әзербайжан Республикасындағы қауіпті қалдықтарды басқарудың мемлекеттік стратегиясы» бекітілді.

Тұрақты органикалық ластағыштар туралы Стокгольм Конвенциясын Әзербайжан Республикасы 2003 жылы ратификациялады. Конвенцияның уәкілетті органы ретінде Әзербайжан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі тағайындалды. Министрлік Конвенция бойынша кең көлемде ақпарат алды, тиісті ұйымдардан сарапшылардан жұмыс тобы құрылып, тиісті ұсыныс жоспары дайындалды.

Әзербайжан Республикасы 1996 жылы Озон қабатын бұзатын заттар туралы Монреаль Хаттамасын және Хаттамаға тиісті түзетулерді ратификациялады.

ҚАЗАҚСТАН

Айта кету керек, Қазақстанда медициналық қалдықтарды басқаруды реттейтін тұрақты құқықтық база бар. Осы жылдар ішінде ел осы шеңберді жетілдірді. Санитарлық тазалық және медициналық қалдықтар туралы есеп беру ережелері медициналық қалдықтарды қауіпсіз және тиімді басқаруды қамтамасыз етудегі маңызды қадамдар болып табылады. Алайда, айтарлықтай жақсартуларға қарамастан, кейбір аспектілер одан әрі жетілдіруді қажет етеді. Халықаралық стандарттар мен озық тәжірибелердің сақталуын қамтамасыз ету үшін заңнамалық базаны мониторингілеу мен жаңартуды жалғастыру маңызды. Сондай-ақ, ережелер мен заңнаманың қатаң сақталуын қамтамасыз ету үшін медициналық қалдықтарды басқарумен айналысатын қызметкерлерге қосымша ақпарат беру және оқыту маңызды.

Сонымен қатар, қоршаған ортаға ықтимал қауіптерді азайту және барлық азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін медициналық қалдықтарды өңдеу мен кәдеге жаратудың заманауи технологиялары мен әдістерін кеңінен енгізу қажеттілігі туындайды.

Базель Конвенциясының ережелеріне сәйкес Қазақстан Республикасының Жоғарғы Кеңесі 1994 жылғы 8 шілдеде қаулы қабылдады. Әрі қарай, Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 4 желтоқсандағы «Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы туралы» Заңы қабылданып, ол Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 18 қыркүйектегі «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексінің енгізілуіне байланысты күшін жоғалты, кейін ол Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексімен жарамсыз болып қалды. Медициналық қалдықтарды басқару саласындағы құқықтық реттеу қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексімен жүзеге асырылады.

Медициналық қалдықтарды басқару Қазақстан халқының эпидемиологиялық және экологиялық қауіпсіздігінің маңызды құрамдас бөлігі ретінде қарастырылады. Медициналық қалдықтарды жинау, тасымалдау және кәдеге жарату ерекше назар аударуды қажет етеді, өйткені олардың құрамында әртүрлі жұқпалы аурулардың, улы және радиоактивті заттардың болуына байланысты адамдар мен қоршаған ортаға қауіп төндіреді. Медициналық мекемелер «шығаратын» қалдықтардың мөлшері тез өсуге бейім, нәтижесінде қолданылатын құралдардың ассортименті, сонымен қатар құрамының өзгермелілігі артады. Әрбір медициналық ұйымда медициналық қалдықтардың қауіптілік класына сәйкес қалдықтарды жинау, уақытша сақтау, өңдеу және тасымалдау жүйесі құрылуы керек.

«Тұрақты органикалық ластаушылар туралы Стокгольм конвенциясын ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының «С» қосымшасына сәйкес қалдықтарды жағу зауыттары дибензо-п-диоксиндер мен дибензофурандарды, гексахлорбензолды және полихлорланған бифенилдерды қоса алғанда, ТОЛ-дың қасақана түзілу және шығару көздері ретінде жіктеледі.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі Санитарлық-эпидемиологиялық бақылау комитетінің аумақтық департаменттерінің

мәліметтері бойынша, 2022 жылы 2021 жылмен салыстырғанда медициналық қалдықтардың көлемі 8,6 есеге азайған. 2021 жылмен салыстырғанда Республикадағы медициналық ұйымдардың саны 1426 нысанға өсті. Медициналық операциялар санының ұлғаюымен және медициналық ұйымдардың 1426 нысанға ұлғаюымен қатар түзілетін медициналық қалдықтар көлемінің 8,6 есеге қысқаруы байқалды. Бұл медициналық мекемелер мен Комитеттің бөлімшелері ұсынған есептердің дұрыс еместігін растайды. Бүгінгі таңда сатып алынған медициналық құралдардың көлемін және түзілетін медициналық қалдықтардың көлемін талдайтын ақпараттық база жоқ. Сатып алынатын медициналық құралдардың көлемін және түзілетін медициналық қалдықтарды бақылайтын заманауи ақпараттық жүйелер мен электронды деректер базасының жоқтығы процесті тиімді басқаруға үлкен кедергі болып табылады. Шын мәнінде, мұндай аналитикалық деректер базасы медициналық қалдықтарды сатып алу мен кәдеге жаратуды оңтайландыру үшін өте маңызды, бұл денсаулық сақтау мекемелерінің қажеттіліктерін жақсырақ түсінуге және болжауға мүмкіндік береді.

Тиісті түрде кәдеге жаратылмаса, биологиялық және медициналық қалдықтар экологиялық, улы және эпидемияға қарсы қауіп төндіретіні анық. Медициналық қалдықтарды қайта өңдеудің әртүрлі әдістері бар: термиялық, химиялық, термохимиялық. Қазақстанда негізінен қоршаған ортаны ластап, халықты қауіпті инфекция жұқтыру қаупіне ұшырататын жану әдісі қолданылады.

Республика аумағында барлығы 122 медициналық қалдықтарды кәдеге жарату ұйымы жұмыс істейді, олардың 108-нің (88,5%) жеке базалары бар, 14 нысан (11,5%) жалға алынған.

Сонымен қатар, қазақстандық ғалымдар медициналық қалдықтарды кәдеге жаратудың бірегей әдісін әзірледі. Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ғалымдары әлемде теңдесі жоқ биомедициналық (медициналық маска, қолғап, аяқ киім т.б.) қалдықтарды басқарудың инновациялық әдісін ойлап тапты. Отандық зерттеушілер әзірлеген плазмалық қалдықтарды өңдеу технологиясы мен плазмалық химиялық реактор бірегей болып табылады, өйткені олар биомедициналық қалдықтарды толық термиялық залалсыздандыруға мүмкіндік береді және өңдеу тиімділігін арттырады әрі энергия шығынын азайтады. Дәстүрлі плазманы қайта өңдеу әдісімен салыстырғанда биомедициналық қалдықтарды сұрыптаусыз қайта өңдеуге болады.

Қалдықтарды орналастыру объектілеріне, оның ішінде медициналық объектілерге қойылатын талаптар «Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және орналастыруға қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларымен (Денсаулық сақтау министрі міндетін атқарушының 2020 жылғы 25 желтоқсандағы бұйрығымен бекітілген) айқындалады.

Сонымен қатар, «Денсаулық сақтау объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары (Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 11 тамыздағы бұйрығымен бекітілген) медициналық қалдықтарды жинау және сақтау тәртібін оңтайландырады, жинау және тасымалдау үшін пайдаланылатын ыдыстардың түрлерін, медициналық қалдықтардың класына байланысты өңдеу кезеңдерін анықтайды.

Денсаулық сақтау министрлігінің мәліметі бойынша, 16 943 медициналық ұйым бақылауда, оның ішінде одан әрі кәдеге жаратуға жататын медициналық мақсаттағы бұйымдар мен дәрі-дәрмектерді пайдаланатын косметологиялық орталықтар.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі медициналық қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, сақтауды, залалсыздандыруды, көмуді және пайдалануды жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғаларға қойылатын біліктілік талаптарын әзірледі. Бұл мәселе Үкіметтің бақылауында.

ҚЫРҒЫЗСТАН

Бүгінгі таңда медициналық қалдықтарды залалсыздандыру және кәдеге жарату мәселесі әлемнің барлық елдері үшін өте өткір, Қырғызстан да бұдан тыс емес. Қырғызстанда осы саладағы 20 жылға жуық жұмыс барысында көптеген мәселелер шешімін тапты. Қалдықтарды бөлу процесі белгіленді, әр сынып үшін хаттамалар әзірленді, улы хлормен дезинфекциялау тәжірибесі енді қолданылмайды, көптеген ауруханалар пластикті залалсыздандырудың заманауи әдістерін қолданып, оны қоршаған ортаны улайтын полигонға емес қайта өңдеуге жібермеді. Бірақ әзірге химиялық қалдықтарды кәдеге жаратудың нақты, қалыптасқан жүйесі жоқ

және құрамында сынап бар материалмен әрекеттесуден туындайтын елеулі қауіптердің алдын алған жоқ.

Денсаулық сақтау қалдықтарын басқарудың жақсы жүйесін енгізу процесі күрделі. Ол Қырғызстанда енгізілген қалдықтардың санаттары мен қолданыстағы тәжірибелерді бағалауды ғана емес, сонымен қатар қалдықтарды басқару нұсқаларын таңдауды, қалдықтарды басқару жоспарын әзірлеуді, институционалдық саяси шешімдер мен нұсқауларды қабылдауды, қалдықтарды басқаруды ұйымдастыруды, еңбек ресурстарын және қаржылық ресурстарды бөлуді, белгіленген мерзімге сәйкес жоспарларды орындауды және мерзімді оқыту, мониторинг, бағалау және жүйені үздіксіз жетілдіру бағдарламасын жүзеге асыру.

Қырғыз Республикасы Минамата Конвенциясынан басқа барлық маңызды конвенцияларға, соның ішінде Монреаль Хаттамасына қол қойды. Қырғызстан 2005 жылғы 17 шілдеде Тұрақты органикалық ластаушылар (ТОЛ) туралы Стокгольм Конвенциясын ратификациялады және 2006 жылғы 3 шілдеде осы Конвенцияны жүзеге асырудың Ұлттық жоспарын бекітті. Роттердам Конвенциясына 1999 жылғы 11 тамызда қол қойылды, ал Монреаль Хаттамасымен бірге Вена Конвенциясына 2000 жылы 31 мамырда қол қойылған. 1996 жылы Қырғыз Республикасы Қауіпті қалдықтардың трансшекаралық тасымалдануын және оларды көмуді бақылау туралы Базель Конвенциясын ратификациялады, оның тізімі медициналық қалдықтармен ашылады. Халық денсаулығы үшін экологиялық қауіпсіздік мәселелерінің маңыздылығын түсіне отырып, Қырғыз Республикасы «Өндіріс және тұтыну қалдықтары туралы» Заң (2001 ж.) қабылдады. Осы Заңның 8-бабына сәйкес, егер қалдықтар қоршаған ортаны ластау көзі бола алатын болса немесе кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға және елді мекендерге тікелей жақын жерде өртелуге жататын болса, рұқсатсыз орналастыруға тыйым салынады.

Медициналық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері Қырғыз Республикасының «Қырғыз Республикасындағы азаматтардың денсаулығын қорғау туралы» Заңында (2005 ж.) көрсетілген. Осы Заңға сәйкес жергілікті мемлекеттік басқару органдарының және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының денсаулық сақтау саласындағы өкілеттіктерінің аясына биологиялық материалдар мен медициналық қалдықтарды жоюды қамтамасыз ету кіреді. 39-бапта биологиялық материал мен медициналық қалдықтарды пайдалану және сақтау Қырғыз Республикасының Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі болып табылатын Қырғыз Республикасының денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органы айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылуға тиіс деп көрсетілген. Қырғыз

Республикасы Үкіметінің 03.07.2013 жылғы № 396 «Қырғыз Республикасы Үкіметінің Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету мақсатында санитарлық-эпидемиологиялық бақылау туралы қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қырғыз Республикасының қаулысы Қырғыз Республикасына әкелінетін ықтимал улы химикаттарды тіркеуді жаңартты.

Денсаулық сақтау ұйымдарында ықтимал жұқпалы медициналық қалдықтармен жұмыс істеу Қырғыз Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 18.02.2013 жылғы № 59 бұйрығымен ведомстволық бақылау деңгейінде реттеледі және медициналық қызметтердің басқа санаттарымен жұмыс істеу ережелерін реттемейді.

Фармацевтикалық қалдықтармен жұмыс істеу Қырғыз Республикасы Үкіметінің 09.07.1997 жылғы №407 «Сату үшін жарамсыз деп танылған өнімді (тауарларды) жою (өңдеу) тәртібі туралы ережені бекіту туралы» қаулысымен және 06.04.2011 жылғы қабылданған № 137 «Медициналық мақсаттағы дәрілік заттардың қауіпсіздігі туралы» техникалық регламентімен реттеледі.

Радиоактивті қалдықтармен жұмыс істеу: «Халықтың радиациялық қауіпсіздігі туралы» (1999 ж.; 2014 ж.), «Радиациялық қауіпсіздік туралы» Техникалық регламенттер (2011 ж.), «Қырғыз Республикасындағы қызметті лицензиялау және рұқсат ету туралы» (2013 ж.) Қырғыз Республикасының Заңдарымен, сондай-ақ «Радиофармацевтикалық препараттармен радионуклидті диагностикалау кезінде радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларының кодексімен» (Қырғыз Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 30.04.2015 ж. № 227 және Экономика министрлігі жанындағы Стандарттау және метрология орталығының бұйрықтары) реттеледі. Қырғыз Республикасының 22.05.2015 жылғы № 15 «Қырғыз Республикасы Үкіметінің 2015-2017 жылдарға арналған Қырғыз Республикасындағы химиялық заттарды дұрыс басқару жөніндегі бағдарламасы» 2015 жылы Қырғыз Республикасы Үкіметінің № 91 қаулысымен Қырғыз Республикасы химиялық заттардың қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына зиянды әсерін барынша азайтуды қамтамасыз ету мақсатында қабылданған.

Қырғыз Республикасы Үкіметінің халықтың денсаулығын сақтау және денсаулық сақтау жүйесін дамыту жөніндегі 2019-2030 жылдарға арналған «Дені сау адам – гүлденген ел» бағдарламасында мыналар жоспарланған: медициналық процедуралардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуде,

ауруханаішілік инфекцияларды бақылауда және денсаулық сақтау ұйымдарында медициналық қалдықтарды кәдеге жарату технологияларын қолдануда заманауи, тиімді стандарттар мен өлшемдерді әзірлеу және енгізу. «Қырғыз Республикасының денсаулық сақтау ұйымдарында медициналық қалдықтармен жұмыс істеу және құрамында сынап бар өнімдермен жұмыс істеу мәселелері туралы» Қырғыз Республикасы Үкіметінің 30.12.19 жылғы № 719 қаулысымен мыналар бекітілді: «Медициналық қалдықтармен жұмыс істеу тәртібі» және «Жұмыс және құрамында сынап бар өнімдерді өңдеу». Бұл құжаттың маңызды ерекшелігі – меншік түріне қарамастан барлық денсаулық сақтау ұйымдарының оны орындауға міндеттілігі. Сондай-ақ құжатта Стокгольм және Базель конвенцияларына сәйкес келетін экологиялық қауіпті және қоршаған ортаға әрі адам денсаулығына зиянды әсеріне байланысты медициналық қалдықтарды жағу технологиясын пайдалануға тыйым салу енгізілген.

Қырғыз Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 17.07.2020 жылғы № 526 «COVID-19 пандемиясы кезеңінде Республиканың денсаулық сақтау ұйымдарының уақытша үлгілік жұмыс тәртібінің 2-басылымын бекіту туралы» бұйрығы, «Медициналық қалдықтармен жұмыс істеудің стандартты операциялық процедураларының жинағының» № 8 қосымшасы COVID-19 пациенттерінен шыққан барлық қалдықтарды «В» сыныбының аса эпидемиологиялық қауіпті қалдықтарына жатқызады. Ол стационарлық және жылжымалы бригадаларды жабдықтауға, сондай-ақ медициналық қалдықтарды бөлу, сәйкестендіру, орау, таңбалау, жинау және өңдеу (зарарсыздандыру) және кәдеге жарату орнына тасымалдау талаптарын сипаттайды.

Қатарына Қырғызстан да кіретін дамушы елдерде адамдардың (кеншілер деп аталатын) қоқыс жинайтын орындарда, яғни қоқыс үйінділерінде қоқыстарды аралауына байланысты қосымша қауіптер туындайды. Қоқыс өңдеушілер ине шаншу және улы әрі жұқпалы материалдардың әсерінен жарақат алу қаупіне ұшырайды.

Медициналық қалдықтарды қауіпсіз басқару жүйесін жетілдіру мақсатында Шу және Ыстықкөл облыстарының батыс бөліктеріндегі 100 фельдшерлік-акушерлік пунктте «Фельдшерлік-акушерлік пункт деңгейінде медициналық қалдықтарды қауіпсіз басқару жүйесі» атты тренингтер сериясы өткізілді. Ыстықкөл (Қаракөл) және Шу облыстарындағы отбасылық медицина орталықтарында Отбасын бағалау бағдарламасының медицина қызметкерлеріне арналған тренингтер өткізілді. Тренингтер БҰҰДБ Жаһандық экологиялық қорының қолдауымен «Қырғызстандағы

медициналық қалдықтарды дұрыс пайдаланбау нәтижесінде тұрақты органикалық ластаушы заттар мен сынаптың байқаусыз шығарылуынан адам денсаулығы мен қоршаған ортаны қорғау» жобасы шеңберінде өткізілді.

Денсаулық сақтау қалдықтарын басқару (ДСҚБ) туралы қолданыстағы заңнама қайта қаралып, 2018 жылғы ақпанда Үкімет «Қырғыз Республикасының аумағында денсаулық сақтау қалдықтарын басқару жөніндегі нұсқаулық туралы» қаулымен бекітті. «Қырғыз Республикасының аумағында денсаулық сақтау қалдықтарын басқару жөніндегі нұсқаулық туралы» Үкіметтің қаулысы меншік түріне қарамастан барлық медициналық мекемелерді қамтиды және қалдықтардың қауіптілігіне дәстүрлі көзқарастан бас тартуға мүмкіндік береді, денсаулық сақтау қалдықтарының институционалдық тұжырымдамасын енгізуді жеңілдетеді әрі жинау, уақытша сақтау, сақтау, тасымалдау және кәдеге жарату бойынша заңнамалық деңгейде қатаң талаптар қояды.

Қырғызстан 2005 жылдың шілдесінде Тұрақты органикалық ластағыштар (ТОЛ) туралы Стокгольм Конвенциясын ратификациялады және ЖЭҚ қаржыландыруы мен БҰҰЭБ қолдауымен ТОЛ бойынша Ұлттық іс-қимыл жоспарын (ҰІҚЖ) қоса алғанда, өзінің Ұлттық іске асыру жоспарын (ҰІАЖ) әзірледі. ҰІАП Қырғызстан Президентінің Жарлығымен бекітіліп, 2009 жылы Стокгольм Конвенциясына жіберілді. Жоба Қырғызстандағы Стокгольм Конвенциясының жүзеге асырылуымен тікелей байланысты әрі өте өзекті.

2005 жылы Денсаулық сақтау министрлігі мен Швейцария Қызыл Крестінің бірлескен жобасы ауруханалардағы медициналық қалдықтарды дұрыс басқару аурухана ішілік инфекцияларды айтарлықтай төмендететінін көрсеткендіктен, ДСҚБ Денсаулық сақтау министрлігінің басты басымдығы болды.

2012 жылдан бастап Жасыл Крест «Экоис» үкіметтік емес ұйымымен бірлесіп «Денсаулық сақтау қалдықтарын басқаруды жақсарту арқылы Қырғызстандағы медициналық қалдықтардың денсаулық пен қауіпсіздікке кері әсерін азайту» атты жобаны жүзеге асырды. Жоба Бішкектегі гинекологиялық ауруханаңы автоклавпен және басқа да ДСҚБ (ине кескіштер, жұқпалы қалдықтарға арналған контейнерлер және т.б.) қамтамасыз етті. Аурухана химиялық дезинфекциядан автоклавпен өңдеуге көшу арқылы үнемдеуге қол жеткізді.

Қырғыз Республикасындағы медициналық қалдықтарды басқару және ауруханаішілік инфекцияларды бақылаудың мақсатты бағдарламасы Денсаулық сақтау министрлігі жүзеге асырды. Осы бағдарлама аясында Нарын облысында Швейцария Қызыл Крестінің қолдауымен ауылдық елді мекендердегі ауруханаларға арналған медициналық қызметкерлерді емдеуге арналған автоклавтық технологияларды әзірлеу және сынау бойынша пилоттық жобалар жүзеге асырылды.

2011 жылдан бастап «Нарын моделі» Қырғызстан-Швейцариялық ДСҚБ жобасы аясында елдің басқа аймақтарында (ауылдық жерлерде) қолданылды/енгізілді.

2019 жылы ел Үкіметі «Қырғыз Республикасының денсаулық сақтау ұйымдарында медициналық қалдықтар мен құрамында сынап бар өнімдерді басқару туралы» № 719 қаулысын шығарды.

Министрлік 2018 жылы «Инфекциялық бақылау туралы» практикалық нұсқаулығын бекітті. Ал «Инфекциялық бақылау шеңберінде Қырғыз Республикасының денсаулық сақтау ұйымдарындағы сумен жабдықтау, санитария және гигиена туралы» нұсқаулығы 2021 жылдың маусым айында пайда болды.

ТҮРКИЯ

Түркиядағы медициналық қалдықтарды қауіпсіз басқаруға қатысты қағидаттар 2017 жылғы 25 қаңтардағы № 29959 ресми газетте жариялану арқылы күшіне енген Медициналық қалдықтарды бақылау туралы ережемен анықталған. Заңнама денсаулық сақтау мекемелерінің қызметі нәтижесінде пайда болған медициналық қалдықтарға және осы қалдықтарды өндірілетін орындарда бөлек жинауға, денсаулық сақтау объектісінің ішінде тасымалдауға, уақытша сақтауға, медициналық қалдықтарды қайта өңдеу объектісіне тасымалдау және кәдеге жаратуға қатысты қағидаларды қамтиды. Ережеде медициналық қалдықтарға инфекциялық, патологиялық және өткір қалдықтар жатады. Сонымен қатар, Ереженің 1-қосымшасында көрсетілген өз қызметі нәтижесінде медициналық қалдықтарды шығаратын барлық жеке тұлғалар, мекемелер мен ұйымдар денсаулық сақтау мекемелері болып табылады.

Медициналық қалдықтарды бақылау туралы ережемен медициналық қалдықтарды басқаруға байланысты коммуналдық міндеттер техникалық тұрғыда егжей-тегжейлі реттеледі.

Ережеге сәйкес медициналық қалдықтарды шыққан жерінде бөлек жинау, тасымалдау және денсаулық сақтау мекемесінің ішінде уақытша сақтау жауапкершілігі денсаулық сақтау мекемелеріне жүктеледі.

Қалдықтарды тасымалдау/қалдықтардың уақытша қоймаларынан/контейнерлерінен медициналық қалдықтарды қайта өңдеу объектісіне тасымалдау, зарарсыздандыру және/немесе кәдеге жарату, медициналық қалдықтарды қайта өңдеу объектілерін құру/салу пайдалану/басқару жөніндегі міндеттер осы мақсаттағы метрополиялық қалалардағы метрополиялық муниципалитеттерге, басқа жердегі муниципалитеттерге немесе өкілеттіктерін берген тұлғалар мен ұйымдарға жатады.

Ережеге сәйкес медициналық қалдықтарды өртеу арқылы жоюға болады. Кез келген химиялық заттармен өңделген патологиялық қалдықтарды өртеу арқылы кәдеге жарату міндетті болып табылады.

Дегенмен, ешқандай химиялық заттармен өңделмеген дене бөліктері мен мүшелерін, соның ішінде қан қапшықтары мен қан қорларын зарарсыздандыру қондырғысында өңдеуге болады. Қол, аяқ, ұрық сияқты танылатын және инфекция қаупін тудырмайтын патологиялық қалдықтарды ғана көмуге болады. Көмуге сұралған патологиялық қалдықтар денсаулық сақтау ұйымы беретін құжатпен науқасқа немесе науқастың туыстарына жеткізіледі.

Жерлеу рәсімін жүзеге асыру кезінде 19.01.2010 жылғы № 27467 ресми газетте жарияланған «Зират орындарының құрылысы және жерлеуді тасымалдау әрі жерлеу рәсімдері туралы» Ереженің нормалары қолданылады.

Медициналық қалдықтарды жағу арқылы кәдеге жарату кезінде 10.06.2010 жылғы № 27721 ресми газетте жарияланған «Қалдықтарды жағу туралы» ереженің нормалары сақталуы керек.

Басқа жағынан, жұқпалы қалдықтар мен кесу арқылы пайда болған қалдықтар зарарсыздандыру процесінен өту арқылы зиянсыздандырылуы мүмкін. Зиянсыздандырылған және медициналық қалдықтар сипатын жоғалтқан қалдықтар 2010 жылғы 26 наурыздағы №27533 ресми газетте

жарияланған «Қалдықтарды тұрақты сақтау туралы» ережеде анықталған 2-сыныпты полигондарда жойылуы мүмкін.

Денсаулық сақтау мекемелері шығаратын қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, зарарсыздандыруға және кәдеге жаратуға қажетті шығындарды муниципалитетке немесе ол өкілеттік берген мекемеге төлеуге міндетті.

Ереженің нормаларын сақтау жағдайында медициналық қалдықтарды жинау, тасымалдау, зарарсыздандыру және кәдеге жарату шығындары үшін негіз болатын төлемді медициналық қалдықтар пайда болған провинцияның Жергілікті Экологиялық Кеңесі анықтайды және жариялайды әрі жыл сайын Министрлікті хабардар етеді. Медициналық қалдықтарды кәдеге жарату төлемін анықтау кезінде пайда болатын қалдықтар баратын зарарсыздандыру және/немесе кәдеге жарату объектісіне дейінгі тасымалдау қашықтығы, сондай-ақ зарарсыздандыру және/немесе кәдеге жарату шығындары ескеріледі.

Түркиядағы алғашқы зарарсыздандыру нысандары 2008 жылы құрылды. 2023 жылдың қыркүйегіндегі жағдай бойынша 81 провинцияда барлығы 68 зарарсыздандыру және 3 өртеу мекемесі медициналық қалдықтарды басқаруды қамтамасыз етеді.

Түркия 2001 жылы 23 мамырда Тұрақты органикалық ластаушы заттар туралы Стокгольм конвенциясына қол қойды. Конвенция 2009 жылғы 2 сәуірдегі № 5871 Заңымен ратификацияланды (2009 жылғы 14 сәуірдегі № 27200 Ресми газет) және оны Министрлер Кеңесінің № 2009/15272 Қаулысымен мақұлдады (2009 жылғы 30 шілдедегі № 27304 Ресми газет). Түркия 2010 жылдың 12 қаңтарында Конвенцияның қатысушысы болды. Түркия ТОЛ бойынша Ұлттық іске асыру жоспарын әзірледі.

1998 жылғы 10 қыркүйекте Түркия Кейбір қауіпті химиялық заттар мен пестицидтердің халықаралық саудасында алдын-ала ақпараттандыруды келістіру туралы Роттердам конвенциясына қол қойды.

Конвенцияны ратификациялау 2017 жылғы 9 наурыздағы № 6988 Заңымен бекітілді (2017 жылғы 3 сәуірдегі № 30027 Ресми газет) және оны бекіту туралы шешім Министрлер Кеңесінің № 2017/10427 қаулысымен (2017 жылғы 1 тамыздағы № 30141 Ресми Газет) қабылданды. Түркия 2017 жылдың 20 желтоқсанында Конвенцияның қатысушысы болды.

Түркияның Озон қабатын бұзатын заттар туралы Монреаль Хаттамасына қосылуы 1990 жылғы 6 маусымдағы № 3655 Заңымен бекітілген (1990 жылғы 20 маусымдағы № 20554 Ресми Газет) және қосылу туралы шешім Министрлер Кеңесінің № 90/733 қаулысымен (1990 жылғы 8 қыркүйектегі № 20629 Ресми Газет) қабылданды. Түркия 1991 жылы 19 желтоқсанда Озон қабатын бұзатын заттар туралы Монреаль Хаттамасының қатысушысы болды.

Түркия сонымен қатар Минамата Конвенциясын ратификациялады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Қауіпті медициналық қалдықтармен байланысты тәуекелдер медициналық қалдықтарды басқару жүйесінің барлық кезеңдерінде болады. Қалдықтардың осы түрімен жұмыс істейтін медициналық қызметкерлер мен көмекші қызметкерлер тасымалдау және өңдеу кезінде инфекцияның ең үлкен қаупіне ұшырайды. Медициналық қалдықтармен жұмыс істеу кезінде келесі негізгі қауіптер анықталады: инфекциялық қауіптер, өткір/кескіш қалдықтармен байланысты жарақаттар, улы және канцерогендік әсерлер, қоршаған ортаның ластануы, инъекция алаңы арқылы ену, терінің жаралары (инъекциялар, операциялар кезінде және т.б.), шырышты қабаттар арқылы сіңу, азырақ, тыныс алу және ас қорыту жүйесі арқылы ену.

ТҮРКПА аймағындағы әрбір елдің медициналық қалдықтарды басқару саясатының түрлі тарихы мен ерекшеліктері бар. Дегенмен, олардың денсаулық сақтау секторында қауіпсіз және экологиялық таза тәжірибелерді енгізудің ортақ мақсаттары болуы керек. Тәуекелдерді одан әрі азайту үшін медициналық қалдықтардың қауіпті әсерінен адам денсаулығы мен қоршаған ортаны қорғау басты мақсат болуы қажет. Түркі мемлекеттерінде медициналық қалдықтарды тұрақты басқарудың негізгі қағидаттарын әзірлеу маңызды. Медициналық мекемелер қоршаған ортаның ластануын азайту үшін қалдықтарды кәдеге жаратуда жаңа технологияларды қолдануы тиіс. ТҮРКПА-ға мүше мемлекеттер мүше болып табылатын халықаралық ұйымдар шеңберінде және өздері серіктес болып табылатын халықаралық келісімдер аясында тиісті салаларда ынтымақтастық жасай алады.

Сонымен қатар, биомедициналық қалдықтарды кәдеге жарататын компаниялар денсаулық сақтауда шешуші рөл атқарады. Олар биомедициналық қалдықтарды қауіпсіз және тиімді басқаруды қамтамасыз етеді. Олар қалдықтарды жинайды және тасымалдайды, тиімді өңдеу және

зарарсыздандыру процестерін қолданады және нормативтік стандарттарға сәйкес келтіреді. Сондай-ақ олар денсаулық сақтау мекемелерін оқыту мен білімді етуді қамтамасыз етеді. Бұл компаниялар экологиялық тұрақтылықты сақтауға міндеттенеді. Олар қоршаған ортаға әсерін барынша азайту үшін қалдықтарды азайту шараларын жүзеге асырады. Биомедициналық қалдықтарды кәдеге жарату компанияларымен серіктес бола отырып, денсаулық сақтау мекемелері сапалы медициналық көмек көрсетуге назар аудара алады. Олар қалдықтардың қауіпсіз және тиімді өңделетінін біле отырып, қалдықтарды басқару жауапкершілігін сарапшыларға тапсыра алады. Дегенмен, Түркияда қолданыстағы Медициналық қалдықтарды бақылау туралы ережеге сәйкес муниципалитеттер денсаулық сақтау мекемелерінен медициналық қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, өңдеуге және жоюға жауапты. Муниципалитеттер бұл жауапкершіліктерді медициналық қалдықтарды өңдеумен айналысатын компаниямен хаттама жасау арқылы бере алады.

Мүше мемлекеттер арасында медициналық қалдықтарды басқаруға қатысты ақпарат пен озық тәжірибе алмасу медициналық қалдықтарды басқару бойынша табысты саясаттарды, ережелерді және технологияларды бөлісуді қамтуы мүмкін. Медициналық қалдықтарды кәдеге жарату, залалсыздандыру және қайта өңдеу бойынша стандарттар мен ережелерді әзірлеу, мүше мемлекеттердің денсаулық сақтау қызметкерлері мен қалдықтарды басқару жөніндегі лауазымды тұлғаларын оқыту және олардың әлеуетін арттыру бағдарламаларын ұйымдастыру, медициналық қалдықтарды басқарудың экологиялық таза және үнемді технологияларының трансфертін жеңілдету мүше мемлекеттер үшін маңызды мәселелер болып табылады. Бұл қалдықтарды энергияға айналдыру технологиялары мен озық зарарсыздандыру әдістерін қамтуы мүмкін. Бірлескен хабардар ету науқандары мен білім беру бағдарламалары халықты, денсаулық сақтау мамандарын және қалдықтарды басқару жөніндегі қызметкерлерді медициналық қалдықтарды дұрыс басқарудың маңыздылығы туралы хабардар ете алады.

Медициналық қалдықтарды басқару бойынша ТҮРКПА аясындағы ынтымақтастық жаһандық тұрақтылық мақсаттарына үлес қосу арқылы тиімдірек, үнемді және экологиялық таза тәжірибеге әкелуі мүмкін.